

HASSELBLADET

Nr 2 Juni 2020 Årgång 24

Prästkragar * Caroline Selvin

Följ oss på sociala medier

www.hasselforsbyalag.com

INNEHÅLL

SIDAN

- * Ordförande har ordet.....3
- * Vårutflykt i Coronatider.....4
- * Hasselfors—Mitt i Natuen.....5
- * Det händer i kyrkan.....6-7
- * Lindbergs mellanpojke.....9
- * Kanonerna i Hasselfors.....10-11
- * Tornsvalorna berättar.....12
- * Med naturen i närheten.....13
- * PRO.....14
- * Butik i Hasselfors.....15
- * MTB-stigar i Hasselfors.....16

- Visst blir man glad!

Visst blir man glad när man ser detta!

Någon eller några hasselforsbor har fixat blommor och "staty" i korsningen Ågrenavägen — gamla Laxåvägen

mslagsbilden

Prästkrage,

Leucanthemum vulgare

Prästkrage blommor i juni och juli, och den finns i hela landet, men är mer ovanlig i fjälltrakterna. Det är en kulturgynnad växt som man hittar på öppna marker, som ängar, hagar, skogsbyr och vägkanter. Tidigare var prästkrage mer allmän än idag men genom att öppna marker blivit alltmer ovanliga har också prästkragen minskat i antal.

Linné skrev 1755: "Blad stjälkomfattande, avlånga, de övre sågade, de nedre tandade. Svenskt namn prästkrage, i Östergötland prästnacke, i Medelpad vitkullor. Växer allmänt på torrare ängar, särskilt ymnig i Jämtland."

Prästkrage är Skånes landskapsblomma.

Författare Lars-Åke Janzon, fil.dr., Naturhistoriska riksmuseet, www.nrm.se

Hasselfors Byalag

Hasselgården, Edevägen 10
695 60 HASSELFORS

Telefon: 0585-44113

E-post: info@hasselforsbyalag.com

Internet: www.hasselforsbyalag.com

Expeditionstider:

Tis- och torsdag, kl. 10.00-12.00

 swish® 123 147 56 72

Ansvarig utgivare: Andreas Gustafsson

Redaktör: Caroline Selvin

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Ibland blir det bra, ibland blir det dåligt och ibland blir det bara annorlunda. Med covid-19 blir allt bara annorlunda. Ibland känns verkligheten, vi hör om på Folkmyndighetens presskonferens i P1 kl.14.00 varje vardag, som ett filmmanus. Ibland för överklagt för att kunna ta in. Men så inser man att det är oss det handlar om, ingen undantagen, och man förstår allvaret.

Äldreboenden som har besöksförbud, äldre som inte träffar sina nära och kära för risken att bli smittade. Hemundervisning för elever, hemarbete för de som har möjlighet, arbetare som blir permitterade och företag som riskerar konkurs. Föreningslivet är också drabbat. Enligt Folkhälsomyndigheten bör inte allmänna sammankomster och offentliga tillställningar hållas, i skrivande stund, med fler än 50 personer. Vilket gör att många arrangemang måste ställas in.

Hasselfors byalag har hittills ställt in Storloppisen och Valborgsfirandet och **även Nationaldagsfirandet den 6 juni, Midsommarfirandet den 19 juni och Hasselforskalaset den 8 augusti ställs in.**

Teatern om Selma Lagerlöf i brunnssalongen i Porla och Mopedensdag är framflyttade till september.

Kommande program presenteras med en försiktig förhoppning, men med reservation för förändringar. Våldigt lite kan idag sägas med säkerhet. Det enda vi vet är att vi måste fortsätta lyssna på Folkhälsomyndigheten, tvätta/sprita händerna, hålla avstånd och hjälpa varandra.

Ta hand om er!

/Andreas Gustafsson

Återstående PROGRAM 2020

6 jun	Nationaldagsfirande, Bruksparken
19 jun	Midsommarfirande, Bruksparken
8 aug	Hasselforskalaset, Torget och Hasselgården
sep	Mopedensdag (se mopedlotteri längre ner på sidan)
5 sep	Höstutflykt med Torpgruppen
13 sep	Teater, Selmas samlade vrede, i Porla
20 sep	Tranfestival, Transtugan
nov	Trollvandring - höstlovsaktivitet i Lillängen
5 dec	Julmarknad, Hasselgården.

MEDLEMSAVGIFT

I år är det viktigare än någonsin att byalaget inte tappar medlemmar. De enda intäkter vi har just nu i dessa coronatider är medlemsavgiften och försäljning av lotter till mopedlotteriet.

Liksom tidigare år är det ett antal medlemmar som glömt att betala sin medlemsavgift, men en liten påminnelse brukar göra susen. Swish 123 147 56 72 eller bankgiro 5517-5491. Medlemsavgiften är för familj 200 kr och för enskild medlem 125 kr. Kom ihåg att ange "medlemsavgift" samt namn och adress!

Glädjande är att medlemsantalet ökat under några år och vi är givetvis glada åt att få nya medlemmar.

Så välkomna till Hasselfors byalag!

MOPEDLOTTERI

Första vinst är moppen på bilden, 2:a vinst presentkort 1 000 kr Mullhyttans Cykel & Såg Service AB, 3:e vinst presentkort 1 000 kr OK/Q8, 4:e vinst presentkort 500 kr Mullhyttans Cykel & Såg Service AB och 5:e vinst 500 kr OKQ8. Lotterna kostar 50 kr styck.

Mopedens dag som var planerad till 16 maj är framflyttad till september, dag ej fastställd än, då dragning på lotteriet kommer att ske. Dock sker dragning senast den sista september, om coronaviruset fortsatt plågar oss.

Har du tankar på att köpa lotter ring då Per Bergström 070 672 80 52, så löser vi detta gemensamt. Byalaget är i stort behov av alla intäkter.

Lite kyligare väder än det brukar vara på vår vårutflykt, annars var allt som det brukar. Nej inte riktigt som vanligt, när jag tänker efter. Ubbe som brukar bli lite stirrig framåt dagen höll sig väldigt lugn i år, inte förrän sent på lördagskvällen förstod jag varför. *Det var ingen match på Stora Valla i dag.*

Till vårt första objekt, Ryssgraven eller Knektgraven som den även kallas, är det gångavstånd. Söder om skolan, där det i dag är parkering för personalen, var tidigare ett både brett och djupt dike, mer likt en mindre kanal. Det sägs att den skall ha grävts av ryska krigsfångar. Kanalen grävdes troligtvis för att kunna släppa överloppsvatten från Toften till Teen då dammarna byggdes nedströms. Att Svea kanal var tänkt passera här med ett antal slussar vet vi att det varit stakat för. På 1600 och på 1800-talet planerades Svea kanal genom Teen Toften. Så sent som 1964 och 1999 motionerades det i riksdagen om en ny utredning av ett kanalbygge.

För att nå vårt huvudmål och slutmål, Rytтар-graven, passerar vi det forna Ölsboda Bruk där Anders Stensson, borgmästare i Lindesberg, 1660 fick privilegium på en Stångjärnshammare. På en karta från 1699 ser man hammarsmedja,

sågverk och kvarn, kvarnen av skvalttyp, vilket innebär horisontalt skovelhjul för driften. Även en spiksmedja fanns i drift fram till början 1900-talet. Tackjärnet, råvaran till hammarsmedjan fraktades på köl över Ölen från Hållsjöhyttan. Bruket blomstrade i 200 år. På 1860-talet flyttades verksamheten till Degerfors Järnverk.

Det passar bra med en fikapaus vid Ölens strand innan vi fortsätter upp mot Rytтарgravåsen. Harbe skriver i sin bok Folkminnen från Edsbergs härad; *På Rytтарgravåsen har det stått ett slag. En hög herre – några säger en rytтare – stupade då och blev begravnen på åsen. Över "rytтарgraven" satte man upp ett träkors, som underhölles av ägarna till Svartå bruk. Det stod kvar, fastän undan för undan förnyat, till omkring 1860. Man la då på graven stenar, som bildar ett kors. Vid striden på Rytтарgravåsen var en överste med, som hette Botvid. Han band sin häst vid en tall, som sen fick heta Boteve tall. Tallen fälldes med tiden, och stubben fick namnet Boteve stubbe. Det var mot danskarna striden stod på Rytтарgravåsen.*

Rune och undertecknad tackar för sig och hälsar välkomna till höstutflykten

/Per

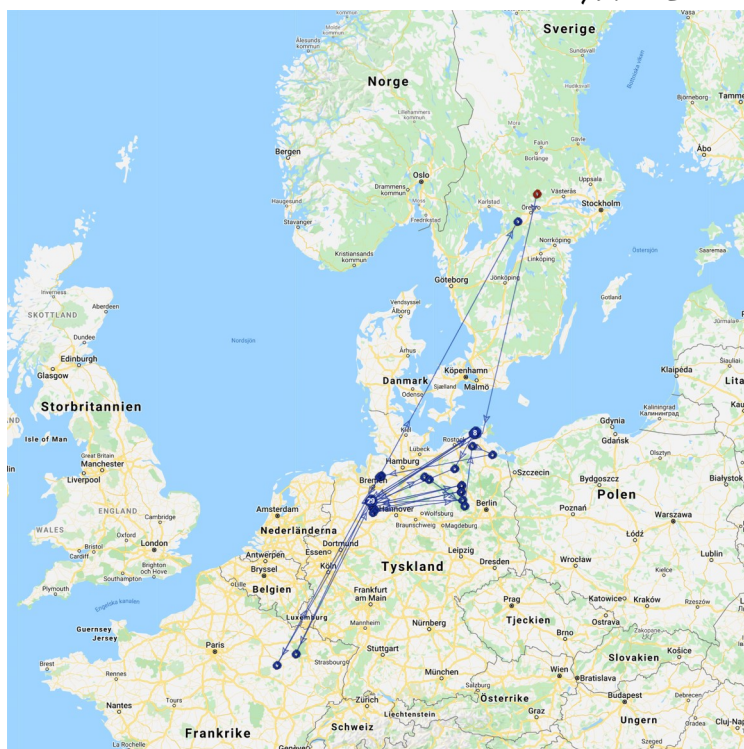
Hasselfors—Mitt i Naturen

Den första april observerade vi vid Skagershults gamla kyrka ett etablerat tran-par där den ena individen var färgmärkt. Paret sågs sedan på gårdarna kring Bålby, ner vid strandängarna mot Teen ett par veckor, och har inte observerats i området sedan dess. Men det är troligt att den häckar någonstans i trakten här.

Denna nio-åriga trana blev som nästan flygfärdig unge färgmärkt 2011-07-12 i Ytterbyn, Lindesbergs kommun i Västmanland av personer från Grimsö Viltskadecenter. Den röda punkten i kartan visar platsen. Den andra (blå) punkten är alltså Hasselfors, april 2020. Vi ser att den mestadels observerats i Tyskland och Frankrike. Det är vid flyttning och vinter.

/Ari Laine

Nya bryggor vid Timmerudden

Timmerudden i Toften är en populär plats för fritids-folk. Här finns både ramper för båtillägning och bryggor. Bryggorna, som inte var i bästa skick, har nu ersatts av två nya rejäla bryggor tillverkade av hasselforsarna Andreas Kurtti, Tomas Alexandersson och John Alexandersson. Ett kanonjobb utfört av ideella krafter! Andreas berättar att arbetet tog ca tre dagar och att Setra har sponsrat med virke.

En av dagarna var arbetslaget förstärkt med Dennis Antonsson från Fjugesta. Dennis är kontaktperson för iFISKE som säljer fiskekort för Hasselfors fiske-område, tfn 070 328 28 33.

Fler projekt är på gång för Timmerudden, berättar Andreas. Bänkar för fiskrensning och ett vindskydd med grillplats finns på agendan. Timmerudden med utsikt över Backhamnsviken, Fågelön och Sundöarna är väl värd ett besök, gärna i sällskap med en fikakorg.

/Cristina

Svenska kyrkan

SKAGERSHULTS FÖRSAMLING

En hälsning om sommarens generositet när vi längtar efter varandra

Vi längtar till denna ovanliga tid är över. Vi längtar efter att kunna träffa varandra som förr. skrivande stund råder restriktioner på grund av pågående pandemi. Förutom den oro den väcker, innebär den för många ofrivillig ensamhet. Många av oss kan inte träffa nära och kära, och många behöver avstå från att träffa andra människor. Hur läget är när detta hasselblad hamnat i din brevlåda är oklart. Men troligen kvarstår begränsningar av olika slag under lång tid.

Också i församlingslivet har vi ställt om. Gudstjänster, barngrupp, andakter på Edegården samt studiegruppen "Akademien" har varit på paus, Dop, vigslar och begrävningar genomförs dock när så önskas.

Från och med midsommar planerar vi att börja fira gudstjänster igen som vanligt ifall inte det kommer en förnyad avrådan från officiellt håll. För vår församlings del kommer en promenadgrupp att startas upp där vi går med avstånd med varandra. Kanske har den gjort det när du läser detta? För dig som är sugen att gå på promenad tillsammans med lite avstånd, håll ögonen öppna i affischer, predikoturer och Laxå-Nytt. För Edegårdens del undersöker vi ifall vi kan hålla andakt "utifrån" med teknikens hjälp.

Vår nordiska sommar bryr sig inte om ifall vi kan mötas till nationaldagsfirande, midsommarfirande, eller till stämningsfulla gudstjänster i med sommarkänsla.

Den bjuder generöst ändå på grönskans prakt. Midsommarblomster, prästkragar, lupiner, förgätmigej och andra vackra blomster växer ändå. För sådan är naturen och sommaren. Den är generös. Den är också ett uttryck av Livet fortsätter trots att vi alla måste ställa om våra liv.

Denna generositet fångas så fint i en älskad sommarsalm:

"En vänlig grönskas rika dräkt har smyckat dal och ängar.

Nu smeker vindens ljumma fläkt de fagra örtesängar.

*Och solens ljus och lundens sus
och vågens sorl bland viden förkunna sommartiden.*

Sommaren här upp i Norden är ett tecken på att Gud oupphörligt förnyar livet och att Gud oupphörligt vill förnya våra liv, både andligt, själsligt och kroppsligt.

I varje lite blomma uttrycks Guds omsorg om skapelsen. Trösterikt är också att allt har sin tid och att den tid som nu är, är begränsad.

"Allt har sin tid", står det i Predikaren, "det finns en tid för allt som sker under himlen: en tid för födelse, en tid för död, en tid att plantera, en tid att rycka upp [...] en tid att gråta, en tid att le, en tid att sörja, en tid att dansa, en tid att kasta stenar, en tid att samla stenar, en tid att ta i famn, en tid att avstå från famntag, en tid att skaffa, en tid att mista, en tid att spara, en tid att kasta, en tid att riva sönder, en tid att sy ihop, en tid att tåga, en tid att tala, en tid att älska, en tid att hata, en tid för krig, en tid för fred".
(Predikaren 3:1-8)

Må du denna ovanliga sommartid uppleva Guds omsorg och hoppas vi ses under sommarens gudstjänster och samlingar.

Janne Wallgren

Församlingspräst Skagershults församling
Kyrkoherde för Bodarne pastorat

På grund av rådande omständigheter behöver vi reservera oss för ändringar i denna planering. Om ändringar sker meddelas det på anslagstavlorna och i predikoturerna. Du är alltid välkommen att ringa om Du undrar över någonting eller t.ex. vill ha skjuts till kyrkan eller Ramundeboda kyrka.

Tel. Elisabeth Backteman 0723959603, Britt-Marie Edberger 070-5535635, Bengt Engman 072-1817778, Aina Karlsson-Andersson 0585-44115, Anders Olofsson 070-3590143, Kjell Wiberg 0585-44344, eller pastorsexpedition i Ramundeboda församling 0584-10020 tisdagar kl. 13.00-15.00 och torsdagar kl. 10.00-12.00

Vår präst Jan Wallgren 0584-444630, (mobil koppling). jan.wallgren@svenskakyrkan.se

Vår vaktmästare Stefan Persson nås på 070-2933860, Vår kantor Kalle Hult nås på 0584-444645

DET HÄNDER I KYRKAN

7 juni kl.11.00	Helga trefaldighets dag. Missionsdagen.	Gudstjänst i Finnerödja kyrka. Jan Wallgren präst
14 juni kl.10.00	Första söndagen efter trefaldighet.	Mässa i Ramundeboda kyrka. Jan Wallgren präst
20 juni kl.10.00	Midsommardagen.	Gudstjänst i Skagershults gamla kyrka. Nayana Gulstad och Claes Mård! Jan Wallgren präst
21 juni kl.11.00	Den helige Johannes döparens dag.	Mässa i Finnerödja kyrka. Simon Joelsson präst
28 juni kl.10.00	Tredje söndagen efter trefaldighet.	Gudstjänst i Skagershults gamla kyrka. Efteråt, ifall omständigheterna tillåter, mossvandring. Buss tillbaka till kyrkan. Jan Wallgren präst
5 juli kl.11.00	Fjärde söndagen efter trefaldighet.	Lekmanaledd gudstjänst i Allmänningarud, Finnerödja
12 juli kl.15.00	Apostladagen.	Mässa i Skagershults gamla kyrka. Präst meddelas.
19 juli kl.10.00	Sjätte söndagen efter trefaldighet.	Mässa i Ramundeboda kyrka. Jimmy Åkerfeldt präst
26 juli kl.11.00	Kristi förklaringsdag.	Mässa i Finnerödja kyrka. Präst meddelas.
2 augusti kl.15.00	Åttonde söndagen efter trefaldighet.	Mässa i Skagershults kyrka. Jan Wallgren präst.
9 augusti kl.10.00	Nionde söndagen efter trefaldighet.	Mässa vid Borasjön. Jan Wallgren och Simon Joelsson präster
16 augusti kl.15.00	Tionde söndagen efter trefaldighet.	Konfirmation med mässa i Ramundeboda kyrka. Simon Joelsson präst
23 augusti kl.16.00	Elfte söndagen efter trefaldighet.	Gudstjänst i Emiliakapellet i Porla med Håkan Isacson med vänner. Jan Wallgren präst. Årsmöte för Emiliakapellets vänner kl. 14.00. Medtag eget fika.
30 augusti kl.10.00	Tolfte söndagen efter trefaldighet.	Mässa i Ramundeboda kyrka. Jan Wallgren präst
6 september kl.15.00	Trettonde söndagen efter trefaldighet.	Gudstjänst i Skagershults kyrka. Anna Eriksson präst

Nästa planeringsmöte Torsdag 25 juni kl. 18.30 i församlingshemmet,
ifall omständigheterna tillåter.
Just DU är välkommen att komma med förslag och att påverka !

Sommarcafé

Arrangeras vid kyrkparken i Laxå varje tisdag och torsdag kl.13.30
Med start den 23 juni

Miniorer

Onsdagar i församlingshemmet
kl. 17.00-18.00
start den 9 september

Här kan Du skänka en gåva till
Skagershults församlings "blomsterfond"

Swedbank 8452 – 5 934.239.411 – 2
Kontakta Exp. 0584-10020
eller Carina Rosengren 0584-444641

Lekebergs Sparbank

Holmbergs

Begravningsbyrå

Fd, Fondkistan

Reidun Eklind Holmberg

I

Karlskoga

EN VÄRDIG BEGRAVNING TILL

EN RIMLIG KOSTNAD

Fast pris, Din Trygghet.

Telefon 0586-585 01, 0585-501 01

0584-122 00

KVALITETSKLÄDER I FAGER MILJÖ

Tor-Fred: 14-18 Lö-Sö: 12-16

0585-44024

Bålby Hasselfors www.bpl.se/balby

Onsdags Akademin.

Studiecirkel i kyrkohistoria och kristen tro.
Ungefär varannan onsdag kl. 10.00 – 11.30
i församlingshemmet.

Start 9 september
ifall omständigheterna tillåter

LINDBERGS MELLANPOJK OCH BRUKET MELLAN SJÖARNA

Börje Lindberg tillägnar Hasselfors byalag sin berättelse "Lindbergs mellanpojkar och Bruket mellan sjöarna". En berättelse där Börje ger sin bild av att växa upp i brukssamhället Hasselfors. Ett tidsdokument där Börje realistiskt skildrar sitt liv i med- och

motgång, glädje och sorg. En fängslande berättelse om att hitta sin plats i livet.

Styrelsen i byalaget framför ett stort och varmt tack till Börje som generöst delar med sig av sin historia och för tillåtelsen att publicera berättelsen på byalagets hemsida och i Hasselbladet.

FÖRORD Den här berättelsen om min uppväxt på 50 och 60-talet i Hasselfors är en reviderad version av en berättelse som jag tillägnat mina barn och barnbarn. Den här versionen vill jag tillägna Hasselfors byalag. Detta för att jag deltog i ett konstprojekt i Hasselfors under vintern 2020 och den här versionen av min berättelse fanns med som en skriftlig berättelse bland många muntliga berättelser som ska utgöra grunden för ett konstverk placerat på Nygatans gamla fotbollsplan. Syftet med berättelsen är också att kommande generationer kan få lite kunskap om hur det var att växa upp i ett litet brukssamhälle på 50 och 60-talet där regler och framtid var givna allt efter klasstillhörighet och social status. Jag har återgett min uppväxt så som jag uppfattade den. Inte utifrån fakta. Berättelsen bygger helt och hållet på hur jag själv uppfattade människorna och de händelser som är beskrivna i texten. Mina föräldrar, främst min pappa, var livlig berättare om vad som hänt mig och min släkt innan och efter jag kom till världen. Jag lyssnade på deras berättelser och lite av deras berättelser har jag låtit gå vidare i den här skriften. Vad som är sant eller falskt låter jag läsaren bedöma.

Börje Lindberg

Börje Lindberg
Kvarngården Hasselfors februari 2020.

Börje Lindberg, t h, berättar skolminnen för några av deltagarna i "Konstprojekt Nygatan". Jan-Olov Karlsson, Berit Bergqvist och projektledare Katja Aglert.

Börjes berättelse – ett utdrag från kapitlet om

LIVET SOM TORPARUNGE

Skolan

Som torparunge hade man lägst status i skolan. Disponentens barn hade ju flyttat till privat- skola så någon annan unge fick ta förstaplatsen och det var ju naturligtvis kamrer Nilssons lille Gunnar. Gunnar hade alltid fina kläder, rätt storlek på skorna och luktade lux-tvål. Han borstade tänderna varje morgon. Han var hälften så lång som jag. Jag som hade lappade, ärvda kläder, två nummer för stora skor och inte sett en tandborste sen jag var hemma hos min moster Inga förra sommaren. När jag i första klass kom till folktandvården hade jag tolv hål i mina gulbruna tänder. Den stora feta tandläkarenten drog ut de flesta av dem. Det var ju bara mjölkttänder.

I andra klass gjorde skolbispisningen entré i Hasselfors kyrkskola. En bestämd ordning gällde i matkön. Eftersom mitt namn började på L, så skulle jag stå före lille Gunnar i matkön, vars namn började på N. Det var för mig en stor seger. Det var bara det att lille Gunnar hade svårt med att hålla sin snoriga näsa torr. Det ordnade lille Gunnar på så sätt att han i fem års tid, andra till sjätte klass, snöt sig i min tröja, han stod ju alldeles bakom mig, och lille Gunnar ville väl vara ny-snuten när han skulle inta sin celebra måltid.

Jag blev aldrig bästis med lille Gunnar.

Hela berättelsen
"Lindbergs mellanpojkar och bruket mellan sjöarna" finns att läsa på byalagets hemsida www.hasselforsbyalag.com under rubriken Torpgruppen – Lokalhistoria

KANONERNA PÅ HASSELFORS

Många känner fortfarande till "Kanonerna på Navarone" - klassikern bland andra världskrigets krigsromaner. Betydligt färre, kanske bara några få, känner till att också Hasselfors Bruk under andra världskriget hade sina alldeles egna kanoner. Ett antal gulnade brev, varav ett ställt till Hans Majestät Konungen och ett köpekontrakt med Bofors i Karlskoga, funna i Hasselfors bruksarkivs gömmor, ger grunden till följande berättelse.

Krigsvintern 1940 Det är första krigsvintern och året är 1940. Ute i Europa krossar Hitlers krigsmaskineri allt motstånd. I Finland pågår vinterkriget mot Ryssland. Med andra ord är Sverige omringat av krigiska förvecklingar. Vid den tiden är det bruksdisponent Werner Risberg som är chef vid

Hasselfors Bruk. Han är en kunnig och handlingskraftig man. På denna grund, men kryddad med lika delar kärvhet och pondus, styr han sitt bruk nära nog enväldigt. Ibland på gränsen till brutalt. Så tycker i alla fall vi senare tidens barn. Hans dåtida "undersåtar" tyckte det inte. I varje fall säger de så, de som var med på den tiden. Som ledare för bruket och med stor känsla för sitt företag och sin bygd känner Werner stor oro för krigsutvecklingen.

Något större förtroende för Per Albin Hanssons samlings-regering och dess försvarsförmåga har han definitivt inte, så det blir nog att som vanligt ta saken i egna händer. Han är ju van att handla så.

Bofors kontaktas Sagt och gjort. Han kontaktar ledningen för Bofors och frågar vilka vapenalternativ Hasselfors sågverk, 1939 som de kan erbjuda, lämpligt att försvara Hasselfors med. Den 12 mars får han ett kontraktförslag på två 20 mm automat-kanoner M/40. Det alla senaste i vapenväg och den kanonmodell som kom att bli en av Bofors stora succéer. En viktig förutsättning för att Bofors ska kunna leverera pjäserna är

att Hasselfors får Försvarsdepartementets godkännande. Det uppfattar inte Werner som något större hinder. Han är van att gå rakt på – upp i högsta instans. Så också nu. Den 15 mars 1940 skriver han till Hans Majestät Konungen och anhåller underdånigast om tillåtelse att inköpa två 20 mm automatkanoner för fast uppställning i Hasselfors, att skydda brukets kraftstationer och sågverksanläggningar.

Kontraktet klart Den 19 april kommer ett positivt svar från Försvarsdepartementet under tecknat av Per Edvin Sköld. Nu görs kontraktet klart. Priset för de båda pjäserna är 37 520 kronor inklusive 16 magasin, övriga tillbehör och reservdelar. Leveranstiden sätts till april 1941.

Snickerifabrikens tak Under sommaren 1940 sker en livlig korrespondens mellan Hasselfors och Kungliga Arméförvaltningens Tygdepartement samt Östra Militärområdet, beträffande pjäsernas placering i Hasselfors. Det första förslaget var att ställa pjäserna på snickerifabrikens tak, men när Werner upptäckte att det skulle höja brandförsäkringspremien högst väsentligt, förkastades förslaget. Nej, det blev istället så att det byggdes två stadiga luftbevakningstorn – så stadiga att de också kunde fungera som fundament åt kanonerna. Båda placerades i anslutning till snickerifabriken och därmed täckte deras eldförmåga både kraftstationerna och sågverksområdet.

Leveransproblem Nu var det bara att vänta på leveransen. Och vänta fick man. Bofors hade stora problem med att klara leveranstiden. I brev av den 15 april 1941 meddelar Bofors, som svar på ett otåligt brev från Werner Risberg, "att de är nödsakade meddela att pjäserna tyvärr ej torde kunna levereras förrän omkring den 31 december 1941".

Hur gick det se'n då? Det här är det sista brevet i arkivmappen. Hur gick det se'n då? Ja, det troliga är att kanonerna levererades omkring årsskiftet 1941/42. Annars skulle det säkert funnits ytterligare påfordrande brev ställda till Bofors från Werner Risberg. Men uppenbarligen kom pjäserna aldrig upp i tornen, utan stod stridsberedda, men väl inlåsta på någon säker plats inom industriområdet.

Hasselfors kanoner fick uppenbarligen inte samma dramatiska epilog som de på Navarone. Men egentligen är det oväsentligt. Det som är väsentligt och det som den här lilla historien vill beskriva, är med vilken kraft ett bruk som Hasselfors styrdes på den tiden.

När bruksdisponenten var missnöjd med Svea Rikes försvar, ja då skaffade han ett eget. Visst var det "krut" i gångna tiders bruksdisponenter!

Berättelsen är hämtad från Sten-Ove Petterssons artikel i ArkivCentrums tidning Aktstycket. Den finns även med i boken "Aktstycken, lokalhistoria i valda bitar", som gavs ut 2009 av ArkivCentrum i Örebro.

Snickeriet i Hasselfors

Dokument från Hasselfors Bruksarkiv P.M. 28 sept. 1942 8) Provsjötning kommer att ske fram i november. *Den 19 mars 1943 ägde slutbesiktning och överlämning rum av 2 st torn för 20 mm lvakan i Hasselfors*

P.M.
med anledning av Kapten O.I. Erikssons inspektion av luftvärnstornen i Hasselfors den 28 september 1942.

- 1) En linskiva i kranarmen saknas se ritn. nr. 20 lvt 303.
- 2) Bröstvärnen, stenslådorna täckas med snedtak och underhållsfri takpapp. De stenslådor, som ännu ej äro fyllda, lämnas tomma, men uppläggas under varje torn en hög med grus i beredskap till fyllningen.
- 3) Skyddet i hörnen för ammunitionsfacken ordnas, se ritn. 20 lvt 237.
- 4) Fundamentplattorna saknas. Ny mall till de-samma skall komma.
- 5) Logementutrymme bygges i foten på tornen enligt principritningen.
- 6) Plattjärnbeslagen på de övre bröstvärnen äro ej i enlighet med ritningarna. Skall vara 8 x 180 x 1200 mm. Detta torde ej vara av någon betydelse.
- 7) Wire för lyftning av pjäserna skall vara ϕ 6.5 114 trådig.
- 8) Provsjötning kommer att ske fram i November.

Hasselfors den 28 september 1942.
Per Silfversparre

IV. MILITAROMRÅDET
MILITÄRBEFÄLSSTÄREN
AVD VII c
Nr. H 73:59

HEMLIG
Jemlikt kung. 1938 nr 737.

Till Militärbefälhavaren i V. militärområdet,
Fortifikationsofficeren.

Ang. lv-ställningar
Hasselfors.
Handl. av: Ing. Cronström

Härmed har jag äran bekräfta att slutbesiktning och överlämning av 2 st torn för 20 mm lvakan i Hasselfors kommer att äga rum fredagen den 19. mars 1943. Genomblagskopier av denna skrivelse tillställas samtidigt härmed Hasselfors Bruks Aktiebolag samt Befälhavaren för Örebro försvarsområde. Stockholm den 15. mars 1943. På befallning B. Myhrström fortifikationsofficer.

Protokoll från Hasselfors Bruks arkiv finns publicerade på ArkivCentrums Facebooksida.

AB FJUGESTA ELEKTRISKA
EIO 0585-10307
www.fjugestaelektriska.se

Jonas 070-591 47 32
Patrik 070-591 47 09

— ELSPECIALISTEN FÖR ALLA —

Östra Långgatan 45
Box 26 | 716 21 Fjugesta

 Setra

Utsikt från Svenstorpsberget

”Tornsvalor” på Svenstorpsberget i Hasselfors

Luftbevakningstornet på Svenstorpsberget monterades ner i slutet av 1980-talet, men glömdes sedan bort och resterna av tornet ligger kvar uppe på berget. Anders Lundqvist, förvaltare vid fortifikationsverket i Norrköping lovar att nu ska skrotet tas om hand och fraktas bort genom fortifikationsverkets försorg. Så här berättar Anders om tornet i Hasselfors.

”Tornet var ett luftbevakningstorn, LS- torn, och dessa byggdes under många år, med början under kriget i alla möjliga skepnader, träorn, ståltorn och betongtorn m.m. Just denna modell är av något senare slag och jag skulle tro att den är byggd mellan 1956 och 1960. Tornet är av modell 56. Dessa bemannades främst av frivilliga så kallade ”tornsvalor”, oftast kvinnor, vars främsta uppgift var att optiskt bevaka luften och med telefon rapportera in vad de såg till närmsta luftbevakningscentral och senare luftförsvarscentral. På 60-talet började stridsflygplanen bli så pass moderna och snabba att det blev svårt att optiskt observera dessa varav LS-tornen började bli omoderna. De användes ganska lång tid efter 60-talet till andra ändamål, men det är fortfarande belagt med sekretess, så mer historia kan jag inte ge.”

EN TORNSVALA BERÄTTAR

Att uppdraget som tornsvala ibland kunde vara tufft berättar Ester Persson från Ystad i en tidningsintervju, när hon som 17-åring ena dagen anmälde sig på rekryteringsbyrån i Malmö och redan nästa dag skickades ut i skogen på sin första tjänstgöring. Hon utrustades med uniform modell 39 herr och pjäxor storlek 42 och en lapp med sifferkod som hon måste känna till vid rapportering. Skräckslagen stod hon sedan ensam mitt ute i skogen på natten.

Luftbevakning i alla väder!
Foto: Försvarsstaben

Livet som tornsvala beskriver Ester som ganska händelselöst och trist. Hennes första kontrakt var på tre månader och hon var lycklig över att få återvända till civilisationen igen.

Omfattningen av spaningsuppdrag och vilka ”tornsvalor” som tjänstgjorde vid tornet i Hasselfors är idag höljt i dunkel. Kanske någon från hasselfors-trakten vet mer om detta eller att uppgifter finns sparade i Krigsarkivet.

/Cristina

*Har ni en berättelse ni vill berätta, annat bidrag till tidningen eller bara åsikter bra/dåligt, vänligen kontakta ansvarig utgivare och ordf.
Andreas Gustafsson, på mail: info@hasselforsbyalag.com*

Med NATUREN i närheten

TIPS

LIDETORPSMONS NATURRESERVAT

Får jag rekommendera en liten utflykt till Lidetorpsmon, beläget mellan Åtorp och Degerfors. Här i naturreservatet finns landets största ej vattenfyllda dödisgrop, Djupa hålet. Gå runt hålet, ca 2,5 km på en stig, näst intill väg. Går du ner i gropen (46 meter djup) och genom den blir det något jobbigare men det klarar de flesta av. En otroligt fin gammal tallskog inramar den unika gropen, bara skogen är väl värd ett besök.

Vill du ha en mer ``krävande`` vandring rekommenderas Harge uddar strax söder Askersund eller varför inte Göljestigen vid Frösvidal - Blackstahyttan. Båda naturreservat med märkta leder.

/Per

ICA träffen
MULLHYTTAN * 0585-40042

Vardagar 9-19, lördag 9-17, söndag 10-17

Henriks Måleri Närke AB

PRO

Hasselfors

Hej på er igen!

Ja, den här vårsäsongen blev inte riktigt som vi hade tänkt oss för våran verksamhet. Vi hann bara avverka två medlemsmöten, ett i januari och så årsmötet i februari. Efter det slog Coronapandemin till på allvar, och började sprida sig i landet. Efter detta beslutades att all vår verksamhet ställs in under våren.

Även vårat distrikt ställde in alla sina möten, och alla tävlingar som skulle ha genomförts under våren flyttas fram till hösten.

Vid årsmötet den 26 februari kunde ordförande, Kjell Wiberg, hälsa 32 medlemmar samt dagens gäst Bo Fredriksson från PRO distriktet välkomna. Bo valdes även till årsmötesordförande.

Styrelsen 2020 består av: Ordförande, Kjell Wiberg. Sekreterare, Rosmarie Johansson.

Kassör, Nils Franzén. Studieorganisatör, Kristina Wärn. Ledamöter, Bert Johansson och Ingall Hagelin. Suppleanter, Kent Pettersson och Tommy Eriksson.

Efter årsmötesförhandlingarna hade dagens gäst ordet. Bo Fredriksson berättade lite om PRO:s arbete både på riks och distriktsnivå. Därefter intogs förtäring och efter det såldes en år-omgång med fina vinster.

Som avslutning tackades Bo Fredriksson, för sin medverkan, och festkommittén, för deras fina arbete vid våra evenemang under 2019, med var sin tulpanbukett. Ordförande tackar alla medlemmar för visat intresse och avslutar dagens möte.

Jag önskar er alla en varm och trevlig sommar. Var rädda om er!

På återseende /Kjell Wiberg, Ordförande

Röda Korset

Behöver du hjälp med
handling av varor?

Hör av dig till Röda Korset
Hasselfors

073-8545946 Bissen
070-3525357 Aina

Laxå Bibliotek

Är ni äldre eller i riskgrupp och känner att ni gärna vill ha hjälp med att låna böcker från Laxå Bibliotek? Om ni ringer eller mejlar biblioteket så plockar de ihop era önskemål.

Vill ni hämta böckerna i Laxå vid biblioteket, men inte vill gå in så finns det en ringklocka på fönstret. Om ni ringer på där så ställer de ut era böcker.

Laxå Bibliotek, tel. **0584-47 31 96**,
mejladress: **biblioteket@laxa.se**

Vill ni ha böckerna hemkörda till Hasselfors kan ni ringa mig, Caroline Selvin 070-5763301, så ordnar vi det på ett säkert sätt.

En av Lifvs många butiker

Butik i Hasselfors

Hasselforsborna kan nu hoppas på att återigen få en livsmedelsbutik på orten. Företaget Lifvs har lämnat in bygglovsansökan för en butik i Hasselfors. Maria Pettersson, administratör på Sydnärkes Byggförvaltning, skriver i ett mejl. ”Från det att ärendet är komplett är det en handlings- tid på 10 veckor. I dagsläget kan det vara längre handläggnings- tid, p.g.a. rådande Covid19.”

Så här beskriver företaget sin verksamhet. ”Vi driver små livsmedelsbutiker med allt du behöver på ställen där det behövs som mest. Vi har öppet dygnet runt och priserna kan hållas nere eftersom butikerna är obemannade.

Istället för att köa i en kassa scannar du dina varor med telefonen och betalar med ett knapptryck i vår app. Ett enklare och smartare sätt att handla helt enkelt. Att våra butiker dessutom blir lokala små mötesplatser är också bra. Och viktigt.”

En matbutik i Hasselfors är efterlängtat av många och hoppet finns nu att det blir verklighet inom en inte alltför lång framtid.

/Cristina

Förskolans dag

Den 14/5 firades förskolans dag på Junibacken i Hasselfors. Den firades delvis med hjälp av pengarna de fick av Hasselfors byalag på Alla hjärtans dag. Dagen firades med både brandbil och glassbil. Resten av pengarna har gått till deras odling. De har sått sockerärter, morötter, rädisor och blommor.

MTB-stigar i Hasselforsskogen

Tyvärr blev det ingen skidåkning på våra breddgrader den senaste vintern. Det gjorde att Perra Viktorsson och jag funderade på andra motionsalternativ. Dessutom blev vår årliga ”gubbtur” på skidor mellan fjällstugor och stationer inställd pga. Covid-19.

Vi bestämde oss för att röja lite stigar och komma igång med MTB-cykling. De gamla skidspåren på Backaskogen blev en bra grund och vi kompletterade med lite nya alternativ såsom Hasse Perssons eminenta stig från Porlavägen. Det är en blandning av stigar och mindre vägar med en total sträckning på drygt 17 km.

Det kan vara lite svårt att hitta alla kringelkrokar då stigarna inte är så väl markerade. Om någon är intresserad av att prova slingan så kan vi ta en gemensam tur.

Lördag den 13 juni, kl.10.00

Föreslår vi en tur i bekvämlighetstempo med lagom

Coronalucka mellan cyklisterna.

Start från södra änden på Porlavägen.

Ta gärna med lite fika så tar vi en paus efter vägen.

Välkomna!

Lasse, Lennart och Perra

Vi hoppas att den tidning du just har läst har varit innehållsrik och intressant.

Utan stöd från våra annonsörer hade den inte varit möjlig att få fram, därför hoppas vi att du gynnar våra sponsorer vid Dina inköp.

Nästa manusstopp - 10 augusti 2020